ARCHANGELI LUPOLI

SANCTAE PELUSIANAE ECCLESIAE

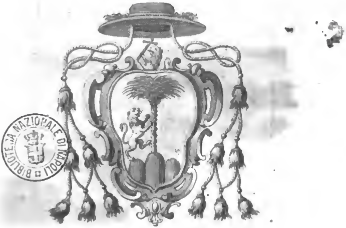
EPISCOPI

ACTA INVENTIONIS

SANCTORUM CORPORUM

SOSII DIACONI AC MARTYRIS MISENATIS

ET SEVERINI NORICORUM APOSTOLI

NEAPOLI MDCCCVII.

APUD SIMONIOS

Auctoritate Publica.

ACTA
INVENTIONIS
SANCTORVM CORPORVM
SOSII MARTYRIS
ET SEVERINI PRESBYTERI

ANno ab incarnatione Domini nostri Iesu Christi millesimo octingentesimo septimo; ab passione beatissimi Sosii, Misenatis Ecclesiae Diaconi, qui sub Diocletiano Imperatore, Consulatu Constantii Caesaris IIII. Galerii Maximiani IIII. martyrium detruncato capite pro Christi fide suscepit, millesimo quingentesimo secundo (1); ab translatione post excisum Misenum eiusdem Sancti Martyris Neapolim, nongentesimo quarto (2); ab dormitione sancti Presbyteri Seve-

 rini

(1) Confersis Acta Bononiens. S. Ianuar. Sosii, et Sociorum martyr. apud Mazochium *Kalendar. Neap. tom.* 1. tum Actor. *Vindic. Repetit.* Itemque Vaticana apud Ioan. Stiltingum *Act. SS. Ianuarii Episcopi*, *Sosii* cet. *commentar. illustr.* Porro Constantii cum Galerio Maximiano Consulatus iste incidit in annum CCCV. Et quidem hoc anno martyrium, capitis abscissione complevisse Sosium, ex Menaeis, et Anthologio; tum et innumeris graecorum, latinorumque monumentis constat.

(2) Quidquid sit de discrepantibus clarissimorum virorum Mabillonii, Muratorii, Mazochii, Sabatinii, Assemanii, Stiltingii supputationibus, qui tenebras potius nobis offuderunt, unus certe omnium hac nostra aetate in rebus medii aevi con-

rini, Noricorum Apostoli, qui Attila Hunnorum rege defuncto, turbatis in utraque Pannonia rebus, Au-

consummatissimus P. Alexander de Meo rem veluti acu tetigit in *Annal. Diplom. della mezzan. età del Regn. di Nap. tom. V.* Sane neminem latet controversiam omnem in eo versari, unde potius anni XXIV. Leonis, et Alexandri ducendum initium, cui Ioannes Diaconus translationem S. Severini consignat; quem alii putant incidere in an. Ch. 920. cordatiores alii cum Stiltingo in an. 909. Sed percommode factum, quod eodem anno Ioannes Chronographus non eam tantum translationem memoraverit, sed et Abrahami Regis Saracenorum obitum. Porro quo anno fato cesserit Abrahamus iste, haud arduum erit ex innumeris aevi medii monumentis eruere. Nimirum Lupus Protospata in *Chronic.* (ex MS. codice Ducis Andriensis) *ad an.* 902. inquit: *Descendit Abraham in Calabria, & ivit Cosentiam civitatem, & percussus est ictu fulguris.* Cum Lupo consentit antiquior Chronographus Barensis: *Hoc anno* (902.) *descendit Abraham Rex Saracenorum in Calabria, & mortuus est in Cosentia, in Ecclesia S. Pancratii*. Accedit Chronographus Romualdus in *Chronic. Salern. Eodem anno* (902.) *in nocte visi sunt igniculi in modum stellarum per aera discurrentes; qua nocte Rex Africae, residens super Cosentiam Calabriae civitatem, Dei iudicio mortuus est.* Ex quo et consensus insuper patet inter Chronographum Salernitanum, et Ioannem Diaconum. Ille enim in vesperis diei Dominicae 24. Octobris an. 902. et Abrahami mortem, et simul ignes eadem nocte per aera discurrentes memorat. Hic vero expresse testatur S. Severini corpus die 18. Octobris ex Lucullano translatum, atque *sex dies effluxerant* (qui incidunt amussim in 24. Octobris) *et ecce visu formidabile prodigium. Astra toto passim coelo confixa, ingens volarunt per noctem, et militum ad instar in procinctu confligentium ultro citroque alterno sibimet obviabant illapsu.* Igitur S. Severini translatio ex certissima chronotaxi in annum 902. statuenda est. Quum vero idem Chronographus Ioannes, S. Sosii corpus ex Miseno Neapolim transvectum enarret, uno ferme anno post S. Severini translationem, nemo non exactissimo calculo non hinc deducet, Sosianam translationem nonnisi in anno 903. omnino firmandam. His accedit, quod neque ante annum 903. neque post annum 907. fieri potest Severiniana translatio. Non id primum; ex Ioanne Diacono enim diserte constat sub Stephano III. translatum S. Severini corpus ex Lucullano Neapolim, qui certe ante annum 902. nondum Epi-

Austriam Evangelium propagaturus advenit, ibique in Norico Ripensi trans montem Cetium innumeris clarus miraculis in pace Christi quievit, millesimo tercentesimo vicesimo quincto (3); ab transvectio-

 ne

piscopus erat, sedebatque adhuc (ex indubiae fidei monumentis apud Meum ad hunc an.) Athanasius II. cui mortuo successit hoc anno Stephanus. Nec vero post annum 907., nam in sincerissimo donationis diplomate Athanasii Episcopi Neapolitani, & Gregorii Ducis sub anno 907. (exarato nimirum per manus *Anastbasii primarii Curialis per Ind. XI. Impp. dd. nn. Leone, & Alexandro a Deo coron. mm. Impp. anno XXX. die XVII. Decembris indict. XI.*) expressissime, ut de re facta, cum Lucullani eversio, tum S. Severini translatio enarratur. Haec quum ita sint, certe Sancti Sosii translatio nonnisi inter annum 903. & 907. intercidit. Quid? si et proprius nunc eruatur annus? Videamus. *Sexaginta evolutos iam paene per annos*, inquit Ioannes Diaconus, ex quo excisum erat Misenum, S. Sosii corpus inde Neapolim transvectum. Sed Misenum ex veriloquio Chronographorum in vere anni 845. est eversum sub Ioanne Episcopo Neapolitano (vide Meum ad hunc an.) Adde sexaginta; adde discrimen indictionis Pisanae, et Constantinopolitanae, et amussim habes annum 903.

(3) Ex receptissimo calculo VI. Idus Ianuarias anno Christi CCCCLXXXII. Sancti Severini depositio contigit. Tametsi enim Eugypius discipulus, qui Severini acta sincerissime scripsit (habes apud Surium *Act. San. tom.* 1. et ap. Bollandum *mens. Ian. tom.* 1. integra vero in Codice MS. Bibliothecae Oratorianae, cuius meminit Baronius *Ann. Eccl.* ad ann. 454.) quo potissimum anno, quibusve consulibus is decesserit expresse non dicat, locupletissime tamen ex eiusdem scriptis veritas epochae eruitur, anno Odacris Regis Italiae septimo. Vid. Baronium in *Annal. Eccles.* ad an. Ch. 482. tum in *not. ad Martyrol. Rom.* ad VI. Idus Ianuar. Porro Eugypium hunc S. Isidorus Hispalensis, primus omnium inter Ecclesiasticos scriptores retulit *Cap. XIII. Eugypius Abbas Lucullanensis oppidi, Neapolis Campaniae ad quemdam Paschasium Diaconum libellum de vita Sancti Monachi Severini transmissum brevi stylo composuit.* Eiusdem meminit et Cassiodorus *Divin. Lection. cap.* XXIII. *Convenit etiam ut presbyteri Eugypii opera necessario legere debeatis, quem nos quoque vidimus, virum quidem non usque adeo saecularibus*

ne eiusdem sancti corporis ex Norico in Italiam ad Montem Feretrum sub Odoacre Rege, millesimo tercentesimo decimo nono (4); ab translatione secunda ex

bus litteris eruditum, sed scripturarum divinarum lectione plenissimum. At de eius tamen aetate dimicatum usque adhuc acerrime. Nam et excerpta quaedam ex libris S. Augustini, hortatu Reducis Episcopi Neapolitani anno circiter 576. concinnasse, auctor est Sigebertus Gemblacensis *Lib. de Srrip. Eccles. Cap.* XXXIX. imo ad Pelagi Pontificatum adhuc vixisse. Rosvveidus in *Prolegomen. ad vit. Patrum*, et Bollandus *loc. cit.* tum et Miraeus, et Cavius duos eodem sexto saeculo Eugypios floruisse putarunt. Chioccarellus, Ughellius, Muratorius altera incesserunt via, Dupinius diversa. Verum Lambecius *Biblioth. Caesar. tom.* 1. *p.* 26. et Mabillonius *Analect. veter. tom.* II. *p.* 11. non duo, sed unicum fuisse Eugypium disertissime postremo demonstrarunt, cui tum liber *de vita S. Severini*, tum *excerpta* Augustinianea sunt tribuenda. Enimvero scripserat is S. Severini vitam biennio post Consulatum Importuni, hoc est anno DXI. ut ipse testatur in epistola ad Paschasium Diaconum; nec nisi eodem tempore Augustinianea collectanea contexuit; siquidem id opus *Probae Virgini* inscripsit, cui Probae Sanctus Fulgentius tractatus duos *de ieiunio & oratione* nuncupavit anno DV. Accedit quod Cassiodorus, qui institutionum librum ante annum DLX. lucubraverat, de Engypio excerptore, non secus quam de mortuo agit. Igitur non duo, sed unus Eugypius qui Presbyter, et S Severini discipulus, tum Abbas Lucullanensis fuit.

(4) Nimirum anno 488. Sancti Severini corpus, sexennio ab eius depositione, ex monasterio quod iuxta Fabiana construxerat, in Italiam ad montem Feretrum est translatum. Rem oculatus testis Eugypius describit *Cap.* XII *num.* 55. quem aliquantisper praestat audire. *Sepulcro patefacto, tantae suavitatis fragrantia omnes nos circumstantes accepit, ut prae nimio gaudio, atque admiratione prosterneremur in terram. Deinde humaniter aestimantes ossa funeris invenire disiuncta (nam annus sextus depositionis eius effluxerat) integram corporis compagem reperimus: ob quod miraculum immensas gratias retulimus omnium conditori, quia cadaver Sancti, in quo nulla aromata fuerant, nulla manus accesserat conditoris, cum barba pariter & capillis usque ad illud tempus mansisset illaesum. Linteaminibus igitur immutatis, in loculo multo ante iam tempore*

prae

ex Monte Feretro ad Lucullanum prope Neapolim sub Gelasio Pontifice, et Sancto Victore Episcopo Neapolitano, millesimo tercentesimo decimo tertio P.L.M.(5); ab postrema translatione ex Castro Lucullano ad monasterium Sancti Severini intra urbem sub Stephano III. Neapolitanorum Episcopo, nongentesimo quincto (6). Ego Archangelus Lupoli, Divina mise-

praeparato funus includitur, carpento, trahentibus equis, impositum: mox evehitur, cunctis nobiscum provincialibus idem iter agentibus; qui oppidis super ripam Danubii derelictis, per diversas Italiae regiones, varios suae peregrinationis sortiti sunt sedes. Sancti itaque corpusculum ad Castellum nomine Felethem emensie regionibus apportatum est. Per idem tempus multi variis occupati languoribus, & nonnulli spiritibus immundis oppressi medelam divinae gratiae sine ulla mora senserunt.

(5) Alteram hanc S.Severini transvectionem post annum Chr. 492. ante tamen finem anni 496. contigisse recte censet Bollandus. Huic etiam interfuit Eugypius, cuius haec item enarratio: *Illustris femina Barbaria beatum Severinum, quem fama vel litteris cum suo quondam iugali optime noverat, religiosa devotione venerata est: quae post obitum eius audiens corpusculum Sancti in Italiam cum multo labore perductum, & usque ad illud tempus terrae nullatenus commendatum, venerabilem praesbyterum nostrum Marcianum, sed & cunctam Congregotionem litteris frequentibus invitavit. Tunc S. Gelasii sedis Romanae Pontificis auctoritate, & Neapolitano populo exequiis reverentibus occurrente, in Castello Lucullano per monus S. Victoris Episcopi mausoleo, quod praedicta femina condidit, collocatum est. Qua celebritate multi languoribus diversis afflicti, quos recensere longum est, recepere protinus sanitatem.*

(6) Tertio tandem e Lucullano devectae Neapolim sunt Severini ossa anno Leonis Imperatoris XXIV. de quo plura superius. Historiam contexuit, qui aderat Ioannes Diaconus, ex quo pancula huc transfero: *Sexto Idus Septembris Praesul & Clerus ad inquirendum saepedicti Sancti corpus iverunt. Quumque tumulum mirabili decore sub altari* (monasterii Lucullanensis) *constructum aperuissent, longa consternatione diriguerunt. Sed altius suffodientes pervenerunt ad tumbam, in qua caelestis iacebat thesaurus. Honc protinus re-*

ratione, et Apostolicae Sedis gratia, Sanctae Pelusianae Ecclesiae Episcopus, instantibus universo populo, ac clero municipii Fractensis, quibus ab indulgentia Principis facta potestas sacri depositi beatissimi martyris Sosii, eiusdem municipii ab origine patroni (7), tum et sancti Severini Noricorum Apostoli, conquirendi, ac in patriam adsportandi; ex speciali delegatione venerabilis Episcopi Litterensis Bernardi de

ferantes sic universa membra suis compaginata viderunt articulis, ut lacrymoso torpentes stupore, immensa cunctipotentem admiratione laudarent. Mox postero die Neapolim summa pompa deductos cineres narrat. Accedit ad haec Diploma donationis apud Chioccarellum de Episc. Neap. pag. 108. *Destructo castro ipso* (Lucullano) *statim dictus antistes dompnus Stephanus patruus noster cum cuncto Clero, & nos pariter cum cereis, & thimiamatibus usque ad ipsum monasterium praefati Abbatis detulimus, & per manus eiusdem dompni Stephani Episcopi Sancti collocatum est in Ecclesia, & altari, quae erat vocabulo ipsius Sancti dedicata*.

(7) Misenates, patria ab Saracenis excisa (ex accurata chronotaxi) an. Ch. 845. huc illuc per viciniam palantes, ad quinctum ferme ab Urbe Neapoli lapidem in campum feracissimum (marittima enim loca, barbaricis passim incursionibus tentata, horrebant) commigrarunt. Humilis ibi exiquae rusticae gentis vicus paucis ante adsurrexerat annis, si modo vicus dicendus, quem ex ipsa loci natura *Fractam* sive vicani, sive rusticani nuncupabant. At ingeniosissimorum auctus advenarum incolatu, brevi eo devenit splendoris, ut ipsum purum putum commercii emporium ex Miseno *Fractam* simul cum incolis commigrasse videretur. Commercio avitae artes additae, in primis restiaria, classiariis Misenatibus celebratissima, atque paene unis propria; quae mox et Fractensibus paene unis item propria adhucdum perdurat. At haec obiter, et ex constanti ac perpetua maiorum traditione, (spero enim ex nostratibus haud defuturum, qui patrias memorias erit curaturus) atque eo quidem consilio, ut Sancti Sosii, Misenatis Ecclesiae diaconi, et martyris cultum, in ipsa prima *Fractae* origine involutum videas. Nihil enim tam tenacius alio commigrantibus populis, quam patrium cultum, patrios tutelares, patrias artes retinere.

de Turre, sanctae metropolitanae Ecclesiae Neapolitanae Vicarii Generalis; accessi post vesperas diei XXVIII. mensis Maii ad Ecclesiam, quae monasterii Patrum Casinensium fuit; ibique Dominum precatus, ut vota fidelium in sui gloriam converteret, descendi in cryptam SS. Crucifixi, ubi traditio ferebat Sanctorum condita corpora. Ac primum, introgredienti inscriptio ad fores occurrit: DIVIS SEVERINO NORICORUM IN ORIENTE (8) APOSTOLO ET SOSIO LEVITAE B. IA-

(8) Eugypii mentem nihil quidquam est adsequutus inscriptionis auctor. *Tempore quo Attila* (inquit Eugypius) *Rex Hunnorum defunctus est, in utraque Pannonia ceterisque confiniis Danubii res turbantur ambiguae: ac primo inter filios eius de obtinendo regno magna sunt exorta certamina; qui morbo iniquae dominationis inflati, materiam sui sceleris accepere patris interitum. Quibus diebus sanctissimus Dei famulus Severinus de partibus Orientis in Pannoniam veniens, morabatur in oppido quod Casturis dicitur, ubi secundum Evangelicam, & Apostolicam doctrinam omni pietate praeditus in confessione Catholicae fidei venerabile propositum sanctis operibus adimplebat*. Cave tamen ne ubi de Oriente advenisse ad Noricos Severinum audis, fortasse tu illum hominem Orientalem arbitreris. Nam Latinum hominem aperte dixit Eugypius: cum alioqui patriam atque genus suum ad humanam vitandam laudem celare perpetuo silentio voluerit, ut idem auctor in epistola ad Paschasium Diaconum testatur (quae desideratur in Actis apud Surium atque ex MS. codice Bibliothecae Oratorianae primum a Baronio producta ad ann. 454.) *Loquela ipsius manifestabat hominem omnino latinum* (hoc est ex Italiae finibus); *quem constat ad quamdam Orientis solitudinem fervore perfectioris vitae fuisse profectum, atque deinde post ad Norici Ripensis oppida Pannoniae Superiori vicina, quae barbarorum crebris premebantur incursibus, divina compulsus revelatione, venisse; sicut ipse clauso sermone tamquam de alio aliquo referre solitus erat, nonnullas Orientis urbes nominans, & itineris immensa pericula se miserabiliter transisse significans*. Mazochius attamen longius progreditur in *Kalend. Neapol. Tom.* I. ad VIII. Ian. *pag. 6. not. 2. At quid si ex Severini monitis ultimis*

IANUARII EPISCOPI IN PASSIONE SOCIO TEMPLUM UBI EORUM SS. CORPORA SUB ALTARE MAIORI REQUIESCUNT ET APOSTOLICO INDULTO CUM OBLATIONE SACRA PURGANTES ANIMAE LIBERANTUR . Mox ad aram maximam prostratus, quum singula perlustrarem , vidi et mensae inscriptam epigraphen :

HIC DVO SANCTA SIMVL DIVINAQVE CORPORA PATRES
SOSIVS VNANIMES ET SEVERINVS HABENT

Retectis itaque absque ulla cunctatione marmoribus, primo tabulam ligneam mensae substratam, tum cemento interiecto alteram ex marmore praeruptam inveni; ac e vestigio capsa emersit lignea in longum P. IIII. ÷ in latum P. II. $\frac{1}{4}$ quae ad latera quatuor totidem qua qua versus exhibebat ad custodiam marmora . Saxum porro , quod Evangelii cornu spectabat, hunc dabat introrsum praegrandibus litteris titulum :

HIC IN CORPORE
SĈS SEVERINVS
(sic)
REQVIESCET.

Tunc imminentem tabulam , quae temporis vetusta-

mis (num.19. ubi agit de transferendis suis reliquiis exemplo Iosephi Patriarchae) elici potest , fortassis non tantum Italus , sed & origine Neapolitanus fuerit ? Verum hae merae coniecturae sunt.

state, trabalibus clavis hinc inde in intimum cavum dilapsis, vix tumulo haerebat aperui, et continuo venerandum sanctissimi Noricorum Apostoli Severini depositum conspexi. In ea loculi parte, quae in adversum cornu vergebat, sacrum caput positum erat, integrum quidem, ac prorsus sanum; tum in proximo arcula aerea, ebore inaurato adfabre contexta, ac clave occlusa, quam ubi cautissime contrectaverim, omnis subito evanuit ornatus, ipsaque eburnea frustula hinc inde divulsa exciderunt. Fatiscebat enim undique, nec nisi aerea tantum supererat lamina, integra sane, nec ulla rubigine vel exesa, vel saltem foedata. Quantum autem vel ipso primo obtutu datum est adsequi, erat inibi sanctissimi confessoris cor reconditum. Quod et diligenti observatione ratum habuit clarissimus Angelus Boccanerius in Neapolitana studiorum universitate rei anatomicae professor; quem ego virum eximium vel ideo adcivi, ut integrum nec ne partibus omnibus esset sancti presbyteri corpus, probe intelligerem. Memineram enim, haud vice simplici Severini reliquias, ab sancto Gregorio Pontifice ad oratoria aedificanda concessas, quarum crebra est in eiusdem epistolis mentio. Huc pertinet Lib. III. Epist. XIX. ad Petrum subdiaconum Campaniae: *Quia igitur*, inquit S. Pontifex, *ecclesiam positam iuxta domum Merulanam regione tertia, quam superstitio diu Ariana detinuit, in honorem S. Severini cupimus consecrare; experientia tua* RELIQUIAS SANCTI SEVERINI, *summopere debita cum veneratione transmittat*. Rursumque Lib. IX. Epist. LXXXV. ad Fortunatum Episcopum Neapolitanum: *Ianuaria re-*

li-

ligiosa femina, *sanctuaria* (idest reliquias ; sic medio aevo, vide Cangium) *beatorum* Severini Confessoris, *et Iulianae Martyris oblata petitione sibi postulat debere concedi ; quatenus in eorum nomine oratorium propriis sumptibus constructum possit solemniter consecrari* . Postremo et Lib. xi. Epist. xxxi. ad Paschasium Episcopum Neapolitanum, ut Venantio Siculo ad consecrandum oratorium, eiusdem Severini reliquias traderet. Nimirum igitur acutissimi viri exploratione perspicuo innotuit, nonnisi unam alteramque toto corpore costam desiderari; ex quibus profecto, variis temporibus detractae, ad ista consecranda oratoria, particulae. Porro demum, quum ligneus loculus prope temporis longaevitate esset absumptus, et basis potissimum in pulverem paene redacta, qua par erat religione ac diligentia singula membra in novam arcam ad id opus paratam, conlocavi, quam funibus religatam, Episcopali signo meo bis binis partibus communivi . Inscriptum illi manibus meis.

✠ SANCTI SEVERINI NORICORVM APOSTOLI LIPSANA HEIC EGO REPOSVI ARCHANGELVS PELVSIANORVM EPISCOPVS ANTE DIEM III. KAL. IVN. CIƆIƆCCCII. ✠

Re perfecta , ad opus alterum , quod caput erat, laeti animum adiecerunt omnes , sacrumque beatissimi martyris Sosii depositum eruendum susceperunt . Quamquam autem , et inscriptus lapis , quem paullo ante memoravi , et sancti Severini corpus feliciter detectum,

ctum, rem ex voto successuram pollicerentur : diu tamen incertus coeca expectatione pependi. Nam icta saepius, percussaque hic illic, tum lapicidarum scalpris, tum fabrum acutis ac ponderosis upupis arae substructione, nihil penitus insonabat, nullumque cavae latentisque camerae, qua sacra ossa occultari possent vestigium adparebat. Conciderant animo omnes, reique difficultate deterritis vox spiritusque torpebat. Mihi vero spes certa quaedam stimulabat acriter animum, neque quam omnes abiecerant, desperatissimam esse putavi. Inclinata iam meridies erat diei xxx. Maii, quum ingeminatis ictibus, ingeminatis una orationibus, terraque prope ad pedes IIII. cum dimidio effossa, ab infima ara marmoream vidimus emergere tabulam. Laetis clamoribus personuit crypta, atque exhilarati repente omnes, quisque pro se opus urgebat. Tunc lapides, arctumque cementum, quod tabulae hinc inde continens erat, laboriosis sane, sed accuratissimis effossionibus usque eo persequi iussi, donec vel aperiri, vel divelli facile posset. Atque excavato demum loculi ambitu, ubi operculum patefeci, oculosque in satis amplam ex marmore urnam (erat enim in long. P. VI. $\frac{1}{6}$ in lat. P. II. $\frac{1}{11}$) conieci, inspexi iam desideratissima Christi athletae Sosii ossa (9), ex quibus perfusus extemplo suavissimus odor cun-

(9) Martyris Sosii corpus adhuc integrum sub Miseni ruinis detectum, Ioannes Diaconus, qui interfuit, locupletissime testatur in *Act. invent. & transl. S. Sosii* (habes ex MS. codice Neapolitano, et Vaticano ap. Stiltingum *Act.* S. Ian. Sosii, cet. p. 441. Antuerpiae 1757.) *Ioannes Cumanus Episcopus*, inquit, *cum omni-*

cunctos circumquaque beavit. Lipsanis ligneum tabulae segmentum superiectum reperi; neque ullo ea interiori sepimento vallata, in nudo marmore iacebant. Detraxi lignum, et magnam veteris comminutique tectorii copiam, ipsa ossa obruentem vidi, cuius praesegmina, quae erant vetustate soluta in tenuissimum pulverem abierant; ramenta vero, quae adhuc grandiusculas coalescebant in partes, qua viridi, qua rubro, et etiam carneo picta erant colore. In quibusdam praeterea et litterarum fragmenta pellucebant, quibus haud obscure SOSII edicebatur nomen. Sane autem quum ista parietinae crusta, neque ex contiguis vitiatis muris, neque ex alto, siquidem marmoreo operculo aptissime occludebatur tumulus, huc decidere potuisset, nihil mihi tam liberum ea prima fronte coniicere fuit, quam qui sub Stephano Neapolitanorum Episcopo in Miseni ruinis Sosii corpus primum invenerunt, quo maior adversus Christi martyrem adhiberetur reverentia, non ipsum dumtaxat depositum extraxerint, verum etiam totum abraserint sepulchrum, ipsaque collecta fragmina cum corpore composuerint. Sed illico mihi mentem subiit Ioannis Diaconi oculati testis narratio, qui conceptis verbis Sosii effi-

omnibus suis, & ipse accitus adfuit, qui diligenter martyrialia membra perlustrans & ea omnia adhuc compage solida obstupescens, vere ait . . . . Dominus custodit omnia ossa eorum, unum ex his non conteretur cet. Et paullo post: *Mane facto, Stephanus Episcopus; & Gregorius Consul cum omni populo sanctis occurrerunt exequiis, & pro inexplebili gaudio, praeceperunt nobis cuncta sibi suggerere, quae de inventione ipsius fuerunt* cet. Ac mox subiungit: *qualiter amplitudo corporis eius secundum staturam aequiorem ad quam metiri, & comparari potuit venia digna, quinque pedum & sex digitorum prolixa fuisset.* cet.

effigiem memorat, qua hypogaei concameratio ornabatur, quamque integram diducere connitentes, nimia ex adverso diligentia contriverunt: *Altari destructo*, inquit, *apparuit musiva quae sub eo latebat effigies, S. Sosii titulata litterulis, et Angelicis coronata manibus: cuius habilis nitor* (usque dum servatus) *ita omnes illiciebat, ut Ioannes Praepositus illam ex ipso pariete, nonnisi immutilatam evellere, et secum exinde integram perferre desideraret. Sed quia omnis ista intentio sub uno caementarii est ictu frustrata, conversus ad transfodiendum ipsum parietem, una nobiscum fremere coepit aviditate tota*. Quo chronographi locupletissimo, atque indubiae fidei testimonio, rem totam digito potius commonstratam, quam verbis fignificatam videre mihi videbar. Atque haec omnia, ut uti reperta sunt, in aliam arcam summa diligentia conieci; arcamque ipsam, quae et beatissimi martyris corpus, sacrumque cinerem, tum et parietinae versicolorem crustam sinu excipiebat; resticulis constrictam bis binis item partibus signavi; inscripsique mea manu superne:

✠ SANCTI SOSII MISENATIS ECCLESIAE DIACONI ET MARTYRIS DEPOSITVM HAC RITE RECEPTVM ARKA SIGNAVI EGO ARCHANGELVS SANCTAE PELVSIANAE ECCLESIAE EPISCOPVS ANTE DIEM III. KAL. IVN. CIƆIƆCCCVII. ✠

Po-

Postero autem die ad vesperas ante Kalendas Iunias, quum convenissent Presbyteri Ecclesiae Fractensis, pignora sacra manibus ipse meis adsportanda tradidi illis. Atque haec, quibus interfui, et ut ab initio acta, gestaque sunt, in Domino testor, qui est, qui erat, et qui venturus est, omnipotens; cui Gloria in aeternum. Amen.

Datum Neapoli Pridie Kal. Iun. CIƆIƆCCCVII.

ARCHANG. EPISCOPUS MONTISPELUSII.